

Fagfornyelsen - siste innspillsrunde kjerneelementer

Uttalelse - Norsk Lektorlag

Status	Innsendt til Utdanningsdirektoratet Innsendt og bekreftet av instansen via: wbr@norsklektorlag.no
Innsendt av	Wenche Bakkebråten Rasen
Innsenders e-post:	wbr@norsklektorlag.no
Innsendt dato	17.04.2018
Hvilken organisasjon?:	Norsk Lektorlag Organisasjon (Privat)
Stilling	Spesialrådgiver

✓ Jeg bekrefter at denne uttalelsen er på vegne av hele oppgitte organisasjon.

1. SISTE UTKAST TIL KJERNEELEMENTER I NORSK

Kjerneelementene er det viktigste elevene skal lære i faget og er et forarbeid til læreplanene som skal utarbeides neste skoleår. Kjerneelementene skal danne grunnlaget for utviklingen av selve læreplanene.

Vi trenger dine innspill på valgene og prioriteringene som er gjort i kjerneelementene. Vil utkastet legge til rette for at innholdet i fagene blir mer relevant? Vil det legge bedre til rette for dybdelæring i fremtidens skole?

Siste utkast til kjerneelementer i norsk er:

- **tekst i kontekst**
- **kritisk tilnærming til tekst**
- **muntlig kommunikasjon**
- **skriftlig tekstsaking**
- **språket som system og mulighet**
- **språklig mangfold**

Kjerneelementene gjelder for norsk både i grunnskolen og i videregående opplæring.

Begrunnelsene for valgene og prioriteringene som er gjort, finner du i vedlegg nederst.

I tillegg har vi spørsmål om hvordan du mener samisk innhold, verdigrunnlaget fra overordnet del og grunnleggende ferdigheter er ivaretatt.

Vi ønsker også å vite om du mener kompetansemålene bør utvikles på flere trinn enn i dag når arbeidet med læreplaner starter.

2. BESKRIVELSE AV KJERNEELEMENTER OG PROGRESJON

I norsk er det foreslått seks kjerneelementer som beskrives her. Avslutningsvis vil du få spørsmål om du mener kjerneelementene dekker det viktigste innholdet i faget og om de er tilstrekkelig fremtidsrettet.

2.1. TEKST I KONTEKST

Kjerneelementet *tekst i kontekst* innebærer at elevene skal lese tekster for å få estetiske opplevelser, bli engasjert, undre seg, lære og få innsikt i andre menneskers tanker og livsbetingelser. Norskfaget bygger på et utvidet tekstbegrep der elevene skal lese og oppleve tekster som kombinerer ulike uttrykksformer. De skal utforske og reflektere over tekster på bokmål og nynorsk, svensk, dansk og i oversatte tekster fra samisk og andre språk. Tekstene kan knyttes både til kulturhistorisk kontekst og elevenes egen samtid.

Sentrale begreper,				
--------------------	--	--	--	--

metoder, tenkemåter, kunnskapsområder og uttrykksformer i kjerneelementet				
1.- 4. trinn	5.- 7. trinn	8.- 10.trinn	Vg1 + YF	Vg2/3
- den systematiske leseopplæringen - oppleve tekster gjennom lek, bevegelse og estetiske læringsprosesser - lese og bli lest for - samtale om tekstenes mening og relevans for eleven	- oppleve tekster med ulike uttrykksformer - forskjeller mellom skjønnlitteratur og sakprosa - estetiske opplevelser og leseglede - samtale om form, formål og innhold i tekster fra ulike tider og kulturer - strategier for lesing med ulike formål	- utforske form, formål og innhold i kortere og lengre tekster - utforske tekster med ulike uttrykksformer - leseglede og mengdelesing - reflektere over forskjellen på tekstens historiske kontekst og elevens egen samtid	- utforske form, formål og innhold i kortere og lengre tekster fra nåtid og fortid - tolke og analysere tekster med ulike uttrykksformer - reflektere over hvordan tekster framstiller menneskers livsbetingelser - samisk litteratur og fortellertradisjon	- analysere, tolke og reflektere over kortere og lengre tekster fra nåtid og fortid - vurdere virkemidler i tekster med ulike uttrykksformer - se tekster i sammenheng med den litterære tradisjonen de er en del av - sammenlikne samtidstekster med tekster fra andre kulturhistoriske perioder - fordypningsoppgave

2.2. KRITISK TILNÆRMING TIL TEKST

Kjerneelementet *kritisk tilnærming til tekst* innebærer at elevene skal kunne reflektere kritisk over hva slags påvirkningskraft og troverdighet tekster har. De skal kunne bruke og variere språklige, retoriske og tekstlige virkemidler hensiktsmessig i egne muntlige og skriftlige tekster.

Sentrale begreper, metoder, tenkemåter, kunnskapsområder				

der og uttryksformer i kjerneelementet				
1.- 4. trinn	5.-7. trinn	8.-10.trinn	Vg1 + YF	Vg2/3 + påbygg
• stille spørsmål til og undre seg over tekster • skille mellom meninger og fakta i tekster • oppdage språkets påvirkningskraft • nettvett	• reflektere kritisk over tekster • diskutere, argumentere og forklare med utgangspunkt i tekster • utforske hvordan språk kan uttrykke ulike holdninger • kildebruk og kildehenvisning • nettvett	• gjenkjenne retoriske appellformer i tekster • sitatteknikk, kildebruk og kildehenvisninger • etisk refleksjon over egen rolle på nett og i sosiale medier • regler om personvern og opphavsrett	• beskrive og vurdere bruken av retoriske appellformer i tekster • bruke retoriske appellformer • sitatteknikk, kildebruk og kildehenvisninger • sammenstille informasjon fra ulike tekster	• retoriske appellformer og retorisk situasjon • sitatteknikk, kildebruk og kildehenvisninger • forstå hvordan algoritmer i digitale medier styrer tilgangen til informasjon • kjenne til algoritmisk tenkemåte som metode

2.3. MUNTlig KOMMUNIKASJON

Kjerneelementet *muntlig kommunikasjon* innebærer at elevene skal oppleve glede ved å uttrykke og utfolde seg muntlig. De skal lytte til og bygge på andres innspill i faglige samtaler. De skal presentere, fortelle og diskutere på hensiktsmessige måter både spontant og planlagt, foran et publikum og med bruk av digitale ressurser.

Sentrale begreper, metoder, tenkemåter, kunnskapsområder og uttryksformer i kjerneelementet				
1.-4. trinn	5.-7. trinn	8.-10. trinn	Vg1 + YF	Vg2/3 + påbygg

• lytte til tekster • samtale og ta ordet etter tur • synge, framføre og dramatisere • utforske og leke med språket	• lytte til andre og begrunne egne standpunkter • framføre med og uten digitale verktøy • dramaaktiviteter • utvikle et variert ordforråd	• lytte til, oppsummere hovedinnhold og trekke ut relevant informasjon i tekster • delta i diskusjoner med saklig argumentasjon • faglig presentasjon med og uten bruk av digitale verktøy • samtale om tekst med bruk av fagspråk • dramaaktiviteter	• lytte til og imøtekomme andres ytringer på en konstruktiv måte • holde innlegg tilpasset publikum • faglig presentasjon med og uten bruk av digitale verktøy • bruke fagbegreper i samtale om tekst og språk	• lytte til, vurdere, systematisere og sammenfatte informasjon i tekster • delta i diskusjoner med forberedte innlegg • faglig presentasjon med og uten bruk av digitale verktøy • tolkende og sammenligne de samtaler om tekster • skape muntlige tekster med bruk av digitale medier
--	--	---	---	--

2.4. SKRIFTLIG TEKSTSKAPING

Kjerneelementet *skriftlig tekstsaking* innebærer at elevene skal oppleve glede ved å skape tekster. De skal kunne skrive på hovedmål og sidemål i ulike sjangrer og med ulike formål, og kombinere skrift med andre uttrykksformer. De skal kunne vurdere andres tekster og bearbeide egne tekster ut fra tilbakemeldinger.

Sentrale begreper, metoder, tenkemåter, kunnskapsområder og uttrykksformer i kjerneelementet				
---	--	--	--	--

1.-4. trinn	5.-7. trinn	8.-10. trinn	Vg1 + YF	Vg2/3 + påbygg
• sikker bokstavkunnskap • skrive for hånd og på tastatur • lekende og utprøvende skriving • skrive i ulike sjangrer • kombinere forskjellige uttrykksformer i en tekst	• skrive formålstjenlig • utforske muligheter i skriftlig tekstsaking • informerende, argumenterende og fortellende skriving • gi og få respons i skriveprosessen • bruke hensiktsmessige digitale verktøy til å samhandle og skape tekster	• skrive tekster tilpasset mottaker, formål og medium • kombinere forskjellige uttrykksformer i en tekst • informerende, argumenterende og fortellende skriving • skrive tekstanalyser • revidere tekst etter tilbakemelding • bruke hensiktsmessige digitale verktøy til å samhandle og skape tekster	• skrive tekster tilpasset mottaker, formål og medium • kombinere virkemidler og uttrykksformer kreativt i egen tekstsaking • argumenterende og fortellende skriving • skrive tekstanalyser • revidere tekst ut fra tilbakemeldinger og faglige kriterier • bruke hensiktsmessige digitale verktøy til å skape og formidle tekst	• fagartikkel og essay • tekstanalyser og sammenlikninger • bruke og variere språklige og tekstlige virkemidler hensiktsmessig i fagtekster • bruke kunnskap om sjanger og tekst til å forbedre egne og andres tekster • bruke hensiktsmessige digitale verktøy til å skape og formidle tekst

2.5. SPRÅKET SOM SYSTEM OG MULIGHET

Kjerneelementet *språket som system og mulighet* innebærer at elevene skal utvikle kunnskaper om og ferdigheter i de grammatiske og estetiske sidene av språket. De skal både kunne følge etablerte språk- og sjangernormer og kunne leke, utforske og eksperimentere med disse på kreative måter.

Sentrale begreper, metoder, tenkemåter,				
--	--	--	--	--

kunnskapsområder og uttryksformer i kjerneelementet				
1.-4.trinn	5.-7. trinn	8.-10.trinn	Vg1 + YF	Vg2/3 + påbygg
- forholdet mellom språklyd og bokstav - formverk, ortografi og ordenes oppbygging - utforske språklige virkemidler - lekende og sansende tilnærming til ord og tekst	- sentrale regler i formverk og ortografi - ordklasser, setningsstruktur og teksters oppbygging - bruke språklige virkemidler - forskjeller mellom muntlig og skriftlig kommunikasjon - utforske mulighetene og begrensingene i digitale medier og uttryksformer	- setningsanalyse - ortografi, tegnsetting og tekstbinding - estetiske sider ved verbalspråk, bilder og andre uttryksformer - kreativ utforskning av ulike sjangrer	- ortografi, tegnsetting og tekstbinding - kombinere uttryksformer i digitale tekster - eksperimentere med språklige uttrykk i egne tekster	- ortografi, tegnsetting og tekstbinding - uttryksformer i ulike medier og samspillet mellom dem - bruke kunnskap om språk og sjanger til å gjøre bevisste valg i egen tekstskeping

2.6. SPRÅKLIG MANGFOLD

Kjerneelementet *språklig mangfold* innebærer at elevene skal ha kunnskap om dagens språksituasjon i Norge og utforske dens historiske bakgrunn. De skal ha innsikt i sammenhengen mellom språk, kultur og identitet og kunne forstå egen og andres språklige situasjon i Norge.

Sentrale begreper, metoder, tenkemåter, kunnskapsområder og uttryksformer i kjerneelementet				
1.-4. trinn	5.-7. trinn	8.-10. trinn	Vg1 + YF	Vg2/3 + påbygg

• møte begge målformer ved å lytte til og lese tekster • utforske og anerkjenne klasserommets dialekt- og språkmangfold	• møte begge målformer ved å lytte til og lese tekster • undersøke eget talemål og eget språk i lys av andres • utforske og reflektere over sammenheng en mellom språk og identitet	• møte begge målformer og nabospråk ved å lytte til og lese tekster • den historiske bakgrunnen for og holdninger til de to målformene • utforske språklig mangfold i Norge og forstå andres språksituasjon • status og utbredelse av de offisielle språkene i Norge	• den samiske språksituasjonen i Norden i dag og dens historiske bakgrunn • utforske hvordan språklige møter kan skape språkendring	• hovedlinjer i språkpolitikk en i Norge på 1800-tallet, 1900-tallet og i dag • sammenlikne norsk med andre nordiske språk • språklige endringer i Norge i dag
--	---	---	--	--

? Synes du at kjerneelementene i utkastet dekker det viktigste innholdet i faget? Hvis ikke, har du forslag til endringer?

Ja

Norsk Lektorlags fagutvalg for norsk mener utkastet dekker det viktigste innholdet i faget, men at forslagene til kjerneelementer dekker *for mye*:

- Lite er tatt ut, jfr. kommentarer i øvrig høringsuttalelse
- Bra at 10. klasse er «mindre studiespesialiserende»
- Vi ønsker at progresjonen tydeliggjøres, hva elevene skal skrive når, kan bli klarere – progresjon

- Vi ønsker å begrense antallet analysesjanger
- Det vil være en fordel å plassere sidemålseksamen på vg2 – hvis man virkelig skal rydde. Gode faglige grunner til dette. Avslutte noen emner på vg2
- Det bør være to karakterer i norsk – en i skriftlig og en i muntlig norsk – helt opp, med sidemålseksamen på vg2, hovedmål på vg3

Generelle kommentarer:

Ettersom vi har mest erfaring fra videregående skole, konsentrerer vi oss om den delen av planen.

Vi har tidligere kritisert at det har vært for mange kjerneelementer og for lite som er borte i forhold til at man skal kunne tenke seg en reell dybdelæring, slik målet er. Slik vi ser det nå, gjelder kritikken fortsatt. Vi synes likevel å se at ungdomsskolen blir mindre studiespesialiserende, og det tenker vi er riktig.

Det vi anerkjenner av er et mer historieløst fag, der både eldre litteraturhistorie og eldre språkhistorie får liten vekt. Vi er ikke uenige i at fokus i faget bør flyttes nærmere vår tid, men vil samtidig advare mot å fjerne kronologi og et visst historisk rotfeste for innholdet i faget. Å kontinuerlig delta i undervisningen må også kunne ses på som en ferdighet, ikke minst i forhold til det overordnede målet om medborgerskap. Det bør kanskje komme tydeligere fram også når det gjelder vurdering i faget.

Vurdering er noe som ikke er tatt opp i kjerneelementene. Vurdering har stor betydning for hvordan faget praktiseres. Mange skoler har hatt forsøk med færre karakterer i norskfaget, og erfaringene og den offisielle evalueringen er positiv. Ordningen gir bedre tid til særlig skriftlig opplæring, og er altså i tråd med intensjonene bak fornyelsen i faget, med ønske om tid til fordypning. Vi ønsker en skriftlig og en muntlig karakter i faget på videregående trinn.

Fagutvalg for norsk ønsker å legge eksamen i skriftlig sidemål til vg2. Vi mener det vil gi bedre tid til fordypning på vg3 samtidig som det vil gi mer fokus på sidemålsopplæring i vg2.

Vi vil peke på to endringer i forhold til forrige innspillsrunde fra kjerneelementgruppa som vi er fornøyd med: Litterært program er ute, fordypningsoppgava er inne igjen. Vi hilser også sjangerbegrepet velkommen tilbake.

Kommentarer til de enkelte kjerneelementene:

2.1 TEKST I KONTEKST

Innledningen sier at elevene skal «lese tekster» osv. Vi mener det bør stå «lese og forstå» for å presisere forståelse. Det er et tiltakende problem at elevene ikke forstår det de leser.

I innledningen finner vi det svært upresise uttrykket «undre seg». Vi er skeptisk til denne typen upresise begreper, men ettersom læreplanen også dekker de laveste trinnene i skolen, kan det vel stå. Et annet begrep som er hyppig brukt både under dette punktet og andre steder, er «utforske». Ordet brukes på en måte som tømmer det helt for innhold, i sammenhenger som ikke har med forskning å gjøre. I praksis skal elevene lære noe som andre har funnet ut før,

tilegne seg kunnskap, reflektere over, prøve ut osv. Det er ingen grunn til å kalle dette «forskning».

Ifølge innledninga skal man lese dansk og svensk på originalspråket. Nabospråkforståelse har vært et honnørord, men noe må man jo være villig til å ofre for å få en mindre omfangsrik læreplan. Det bør holde at man lar elevene lese disse tekstene i oversettelse, på linje med andre oversatte tekster.

Altså: Bort med upresise og innholdstomme ord som «undre seg» og «utforske». Ikke lese dansk og svensk på originalspråket.

Kjernepunkta:

Vi tolker det som står om 8-10. trinn slik at litteraturhistorie her er nedtonet, og støtter det. Vi er også for at man flytter fokus nærmere vår tid på vg2 og vg3, men vil understreke at man må beholde en kronologi og et minimum av litteraturhistorie for å få en forståelse også av eldre tekster.

Det er ingen krav til omfang av litteratur man skal lese. Her kan det bli svært store forskjeller mellom skoler, kanskje også klasser på samme skole. Vi tror det bør sies noe om omfang.

Punktet «Se tekster i sammenheng med den litterære tradisjonen—» og «Sammenlikne samtidstekster med tekster fra andre kulturhistoriske perioder» kan gjerne slås sammen. Vi mener dette går ut på det samme.

Vi er fornøyd med at fordypningsoppgava er på plass igjen.

Altså: Det bør sies noe om omfang av litteratur man skal lese. Kronologi og noe litteraturhistorie må beholdes.

2.2 KRITISK TILNÆRMING TIL TEKST

Underpunktta:

Retorikk og retoriske appellformer er sentrale begreper her. Grunntankene i retorikken er viktige, men vi håper læreplanen kan formuleres slik at vi unngår tendensen til et begrepsapparat med en mengde greske og latinske ord som ikke brukes annet enn i retoriske analyser. Det er også en merkelig progresjon at man nevner «den retoriske situasjonen» først på vg3- den er jo utgangspunktet for alt det andre.

Algoritmer er spesielt nevnt her. Derimot er kritisk kildebruk ikke nevnt (selv om det kanskje er implisitt i begrepet kildebruk, som nevnes). Det må være bedre å bruke begrepet «kritisk kildebruk», og hvis man vil få fram spesifikt om algoritmer, bør man gjøre det tidligere enn på vg2/3, heller i ungdomsskolen.

Altså: Unngå for mange greske og latinske fagbegreper fra retorikken. Ta bort algoritmer, evt. flytte dette ned i ungdomsskolen.

2.3 MUNTLLIG KOMMUNIKASJON

I Innledninga vil vi omformulere slik at slutten blir «med og uten bruk av digitale ressurser». Slik det står, kan det leses som at man alltid skal bruke digitale ressurser når man skal ytre seg, og det kan ikke være meninga.

Underpunkta:

«Faglige presentasjoner» går igjen. Vår erfaring med slike er at de tar mye tid og gir lite igjen, spesielt for medelevene. Vi tror ikke dette vil endre seg med fornyet læreplan heller. Samtidig er det behov for å trene muntlig. Vi tror dette kan dekkles gjennom de andre punkta som står, f.eks. ulike former for faglige diskusjoner og samtaler. Det vil gi faglige utfordringer til elevene og engasjere flere enn å høre på en medelev som har en presentasjon. På yrkesfag har «faglig presentasjon» større verdi, fordi elevene ofte kan presentere noe fra yrket sitt, verkstedet osv. Derfor kan det være lurt å beholde punktet på vg1. Det er heller ingen progresjon i innholdet kjernepunkta for faglig presentasjon for de ulike trinna fra 8-10 trinn til vg3. På vg3 står et punkt «skape muntlige tekster med bruk av digitale medier» som også kan dekke faglige presentasjoner hvis man ønsker å ha det. Det vil også dekke behovet for å øve til en muntlig eksamen (slik den er nå) og også kunne brukes for evt. muntlig presentasjon av fordypningsemne.

Altså: Fjerne punktet om faglige presentasjoner og heller legge mer vekt på faglige diskusjoner.

2.4 SKRIFTLIG TEKSTSKAPING

Innledninga stiller krav til at eleven skal oppleve «glede». Å oppleve glede i et fag bør ikke være forbeholdt norskfaget. Det ønsker vel alle, men å ha dette i læreplanen virker malplassert. Vi vil stryke første setning.

Siste setning innebærer å regulere pedagogiske metoder i faget, noe vi ser som galt å gjøre. Det er mange metoder for å lære å lese, og man foreskriver ikke en spesiell metode i kjernepunkta for barneskolen. Man bør heller ikke påby metoder for skriveopplæring i skolen, på noe trinn, slik siste setning i innledninga til pkt. 2.2 går langt i å gjøre. De fleste elevene har nok med sine egne tekster, om de ikke skal få ansvar for medelevenes også. Siste setning bør heller være: «De skal kunne bearbeide egne tekster». Altså: Stryk første setning i innledninga, endre siste til: «De skal kunne bearbeide egne tekster.»

Kjernepunkta:

«Kreativ skriving» er borte som egen teksttype/sjanger. Den endringen slutter vi oss til. Vi ønsker også sjangerbegrepet velkommen tilbake. Men vi skjønner ikke hvorfor man fortsatt skal holde på med «fortelling» også på vg1. Dette har man allerede drevet med hele grunnskolen, og vi må rydde plass til annen skriving i videregående skole. Det tar lang tid å lære å skape gode saktekster. Vi vil gjøre om det aktuelle kjernepunktet på vg1 slik at det lyder «argumenterende og resonnerende skriving».

På vg 1 og på vg2/3 er det punkter som foreskriver pedagogiske metoder for skriveopplæring. Som nevnt tidligere, vil vi ha metodefrihet, og ønsker å erstatte «revidere og forbedre»-punkta med «kunne revidere egne tekster ut fra faglige kriterier».

Vi er altså fornøyd med at sjangerbegrepet er tilbake. Her må man passe på i utformingen av læreplanen for å unngå for mye forvirring i skjæringspunktet teksttype – sjanger. Noe annet man må passe på er som vi har vært inne på, den retoriske analysen. I dag er dette et vidt og uklart område som hviler dels på argumentasjonsanalyse i tradisjonen etter Arne Næss, dels språkbruksanalyse fra universiteta på 1970-tallet og dels retorikk fra antikken. Her trengs en klargjøring og framfor alt en begrensning.

Altså: Bort med «fortellende skriving» på vg1. Ikke påby visse pedagogiske metoder i skriveopplæringa. Klargjør hva som forventes av en retorisk analyse.

2.5 SPRÅKET SOM SYSTEM OG MULIGHET

Kjernepunkta:

Det er bra at sentrale grammatikkregler er kommet inn på lavere trinn. Et problem er at dette er sider ved språkopplæringa som er kommet i miskreditt, med den følge at mange elever når de kommer på videregående nå synes uten kunnskaper om elementære begreper som substantiv, verb, subjekt osv. Kunnskapene må altså holdes vedlike.

«Syntaks» er vel ikke noe vanskeligere ord enn «ortografi», og kan gjerne erstatte «setningsstruktur» som fagbegrep på 5.-7- trinn. Hovedpoenget er at det er viktig at kunnskaper om syntaks videreføres, også fordi det er sentralt for å lære norsk for elever som har en annen språklig bakgrunn, der syntaksen er annerledes. Vi vil ha inn «syntaks» i punkta om «ortografi, tegnsetting og tekstbinding» på vg1, 2 og 3 også. «Variasjon i språket» på ordnivå (synonymer) og i tekstbinding bør også inn, med progresjon gjennom hele skoleløpet. Det samme gjelder «formverk» - det fremgår ikke hvordan man skal ha progresjon her.

Punktet om det digitale på vg1 og vg2 virker uklart i sammenhengen med det andre.

Altså: Kunnskaper om grammatikk og noen andre sider ved språket som system må holdes vedlike, og det må tydeliggjøres i planene.

2.6 SPRÅKLIG MANGFOLD

«Utforske» bør erstattes med «lære om» i innledninga. Det er vel ingen som ser for seg at elevene skal forske på historisk kildemateriale når de skal lære om språkhistorie.

Kjerneelementa:

«Utforske» er brukt» i fire elementer, som nevnt blir begrepet tømt for innhold og bør erstattes med andre ord.

«Språksituasjonen for samisk» er vel omfattende nok, og kan heller brukes enn «den samiske språksituasjonen i Norden».

«Sammenlikne norsk med andre nordiske språk» bør tas vekk. Dette er å legge inn et nytt element som vil ta mye tid hvis man skal ta det på alvor. Derimot er norrønt språk helt fjernet. Den lille resten som har vært hittil, bør beholdes for å kunne gi mening til bakgrunnen for punktet om språkpolitikken i Norge på 18- og 1900-tallet. Punktet kan utformes slik: «Norsk språksituasjon i dag og dens historiske bakgrunn, med vekt på 1800 og 1900-tallet».

Punktet «Språklige endringer i Norge i dag» på vg2/3 kan heller stå som «Språklig variasjon i Norge i dag», så har man mulighet til å lære litt ordentlig om dialektforskjeller og praktisere grammatiske kunnskaper.

Altså: Erstatte ordet «utforske». Heller sammenlikne moderne norsk med norrønt enn med andre nordiske språk. «Språklig variasjon» istedenfor «språklige endringer».

? Synes du kjerneelementene i utkastet er tilstrekkelig fremtidsrettet? Hvis ikke, hvilke endringer anbefaler du?

Ja

Ingen kommentar fra instansen

3. SAMISK INNHOLD

Alle elever skal få opplæring om samisk språk, kultur og samfunnsliv.

? Synes du utkastet til kjerneelementer for norsk legger til rette for å ivareta samisk innhold i læreplanen?

Ja

Ingen kommentar fra instansen

4. INTEGRERING AV VERDIGRUNNLAGET I OVERORDNET DEL

Det er utviklet ny overordnet del av læreplanverket som utdyper verdigrunnlaget i formålsparagrafen og de overordnede målsettingene for opplæringen, og som skal bidra til bedre sammenheng i læreplanverket. I fagfornyelsen skal overordnet del integreres tydeligere i fag.

Verdigrunnlaget foreslås integrert i norsk på følgende måte:

Elevens identitet og selvbylde, meninger og holdninger blir til i samspill med andre. Norskfaget bidrar til **identitetsutvikling og sosial læring** gjennom å legge til rette for kommunikasjon, lyttende dialog og konstruktiv meningsutveksling der elevens bidrag blir tatt på alvor. Demokrati, fellesskap og mangfold er grunnleggende verdier i samfunnet vårt. Å kunne orientere seg kritisk og konstruktivt i en mangfoldig språk- og mediekultur står sentralt i norskfaget og er avgjørende for å utvikle **fullverdig medborgerskap**. I norskfaget står etnisk, **kulturelt og språklig mangfold** i et spenningsforhold til kulturarv og tradisjonell kultur. Dette spenningsforholdet skaper felles referanserammer, samtidig som det gir rom for ulike perspektiver, uttrykksformer og ideer. Evnen til å stille **spørsmål, utforske og eksperimentere** er viktig for elevers generelle utvikling og for dybdelæring. Norskfaget bygger på at elevene skal utforske, eksperimentere og reflektere kritisk over språk, tekst og kultur.

Synes du utkastet til kjerneelementer for norsk legger til rette for å ivareta en bedre integrering av verdigrunnlaget? Hvis ikke, hvordan bør verdigrunnlaget integreres tydeligere i faget?

Ja

Ingen kommentar fra instansen

5. GRUNNLEGGENDE FERDIGHETER

I fagfornyelsen skal lesing, skriving, regning, muntlige ferdigheter og digitale ferdigheter videreføres som grunnleggende ferdigheter. Ferdighetene skal innarbeides i læreplaner der det vurderes som faglig relevant. Samtidig skal det bli tydeligere hvilke fag som har ansvar for ulike sider ved ferdighetene, spesielt når det gjelder digitale ferdigheter og regning.

De grunnleggende ferdighetene foreslås innarbeidet i norsk på følgende måte:

Norskfaget har et særlig ansvar for å utvikle elevenes språkferdigheter gjennom hele opplæringsløpet. Utviklingen av **leseferdigheter** i faget går fra den grunnleggende avkodingen og forståelse av enkle tekster til å kunne forstå, tolke, reflektere over og vurdere stadig mer komplekse tekster i ulike sjangere. Utviklingen av **skriveferdigheter** omfatter den grunnleggende skriveopplæringen og det videre arbeidet med å planlegge, utforme og bearbeide stadig mer komplekse tekster som er tilpasset formål og mottaker. Fagets ansvar for **muntlige ferdigheter** omfatter utvikling av elevenes evne til å mestre ulike muntlige kommunikasjonssituasjoner og kunne planlegge og framføre muntlige presentasjoner i stadig mer komplekse lytte- og talesituasjoner.

Utviklingen av **digitale ferdigheter** er en del av lese- og skriveopplæringen i norskfaget, og innebærer å finne, bruke og etter hvert vurdere og referere til digitale kilder, og selv produsere stadig mer komplekse tekster. Det digitale i faget er styrket, særlig når det gjelder digital dømmekraft og bevissthet om det å kommunisere og fremstille seg selv og egne arbeider på nett.

I norskfaget er **regning** som grunnleggende ferdighet relevant i tilknytning til lesing av sammensatte tekster som inneholder tall, størrelser eller geometriske figurer som må sees i sammenheng med tekstens øvrige uttrykksformer for å skape helhetlig mening.

? **Synes du utkastet viser hvilke sider ved ferdighetene som er relevante for norsk? Hvis ikke, hvilke sider ved de grunnleggende ferdigheter bør vektlegges tydeligere i faget?**

Nei

Tekstforståelse i lesing er ikke tilstrekkelig vektlagt.

6. KOMPETANSEMÅL

Spørsmålene har så langt handlet om kjerneelementene som er utarbeidet. Dette forarbeidet skal videreutvikles til kompetanse i læreplanene. Læreplanene skal legge til rette for mer dybdelæring, og for en bedre progresjon i elevenes læringsløp. Ett av tiltakene vi skal vurdere er derfor om det skal utvikles kompetansemål på flere trinn enn i dag, og eventuelt i hvilke fag.

? **Synes du kompetansemålene i grunnskolen bør utvikles på flere trinn enn i dag i norsk?**

Vet ikke. Nåværende inndeling gir noe frihet